

# KARTOGRAFO KRONIKOS

A. L. TAIT



UŽ ŽEMĖLAPIO  
RIBŲ



KARTOGRAFO  
KRONIKOS  
UŽ ŽEMĖLAPIO RIBŲ

Versta iš:  
A. L. Tait  
THE MAPMAKER CHRONICLES:  
BEYOND THE EDGE OF THE MAP  
*Hachette Australia Pty Ltd, Australia, 2017*

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

© Tekstas, A. L. Tait, 2017

Pirmą kartą anglų kalba 2017 metais pavadinimu  
*The Mapmaker Chronicles: Beyond the Edge of the Map*  
išleido *Hachette Australia Pty Ltd* leidybos ženklas, Australija.  
Lietuvių kalba išleista susitarus su *Hachette Australia Pty Ltd*.

© Vertimas į lietuvių kalbą, Rita Bakanienė, 2019

© Leidykla „Niekio rimto“, 2019

ISBN 978-609-441-553-1

A. L. TAIT

KARTOGRAFO  
KRONIKOS  
UŽ ŽEMĖLAPIO RIBŲ

Iš anglų kalbos vertė Rita Bakanienė



Vilnius  
2019

*Skiriama Džonui*  
*Nuostabiausias nuotykis iš visų*

## PIRMAS SKYRIUS

*Varnų pulkas.* Pasirėmęs ant kauptuko Kvinas Frymanas akimis nusekė skaisčiai žydrą pavasarinį dangų perskrodusius juodus it smala paukščius ir nusišypsojo. Jam teko skaityti, kad nepaisant savo grėsmingos išvaizdos ir šaižaus verksmingo kranksėjimo, varnų pulkas yra geras ženklas. Galbūt jos pranašauja, kad pirmasis šios vasaros derlius Selvidžų dvare bus itin gausus, viltinai pagalvojo Kvinas.

Kitame tvarkingai suarto lauko gale jo tėtis, Džedas ir Elinas taisė medinius vartelius akmeninėje tvoroje, skiriančioje miežių pasėlius nuo karvių ganyklos. Nors į šį dvarą beveik visa Frymanų šeimyna atsikraustė iš savo nediduko ūkio Markhame jau prieš gerą pusmetį, kai jis atiteko Kvinui kaip apdovanojimas už nubraižytą geriausią pasaulio žemėlapi, darbo čia vis dar buvo sočiai.

Būtent todėl dabar Kvinas darbavosi laukuose, užuot savo kambaryje braižęs dvidešimt trečiąją savo puikiojo žemėlapio kopiją. Laimėjus karaliaus Orelo paskelbtas lenktynes, Kvinui buvo svarbiausia, kad jo sukurtas žemėlapis yra pats geriausias. Tačiau jis net neįtarė, kad visą likusį gyvenimą jam teks jį nuolat perbraižyti...

– Atsargiau, – staiga jis išgirdo Tomo balsą. – Tie daigai tau nieko nepadare.

Kvinas atsisuko į gretimoje ežioje energingai besidarbuojantį savo bičiulį, kurio raudoni marškiniai ryškiai raudonavo tamsios dirvos fone.

– Apie ką tu čia? – sutrikęs paklausė Kvinas.

Tomas nusikvatojo. Jo dantys akinamai subolavo vis dar įdegusiame veide, kurio, regis, nė kiek neišblukino ilga Verdanijos žiema.

– Puoli tą vagą taip įnirtingai, lyg kautumeisi su kokia dželiniečių orda, nors, mano galva, turėtume atsikratyti tik piktžolių ir išsaugoti daigus.

Pažvelgęs žemyn Kvinas suvokė, kad Tomas teisus.

– Atsiprašau, – liūdnai tarė jis. – Užsisvajojau.

– Man tai kas, – išsišiepė Tomas vėl užsimodamas kauptuku – tik padedu tau išvengti rimto pokalbio su Džedu.

Kvinas susimąstė. Tomas teisus. Ne tėtis, o būtent vyriausiasis brolis ir užverčia jį tokiais darbais. Dvidešimt dvejų Džedas buvo septyneriais metais vyresnis už Kviną ir labai didžiavosi dėl tokio amžiaus skirtumo.

Kvinas grįžo prie darbo. Susikaupęs jis pureno juodą derlingą dirvą stengdamasis nenuklysti nuo siaurutės vagos, kai staiga ir vėl pasigirdo garsus šūksnis.

– Beje, kalbant apie Džedą, – pasakė Tomas, viena ranka pasirėmęs į kauptuką, o kita įsisprendęs į klubą



ir žvelgdamas į jį vardu šaukiantį ir priėti arčiau ranka mojančią Džedą, – man regis, aš išgelbėtas.

– Ką nori tuo pasakyti? – paklausė Kvinas stebėdamas, kaip Tomas persimeta kauptuką sau per petį.

– Tavo mama minėjo, kad pasikvies mane padėti ruošti pietų, – paaiškino Tomas. – Po kelių dienų išplaukiame į Barbariną, tad ji stengiasi mane išmokyti kuo daugiau verdaniškų patiekalų, kad galėčiau parodyti savo mamai.

– Na ir puiku, – tepasakė Kvinas stebėdamas, kaip Tomas ristele pasileidžia namų link, ir iš visų jėgų stengdamasis užgniaužti širdyje įsiliepsnojusį pavydą. Kvinas ir pats mieliau būtų padėjęs virtuvėje nei plūktęsis čia, laukuose, nors iš tiesų labiausiai jam ramybės nedavė mintis, kad Tomas išplauks į Barbariną su Aiša, jo geriausia drauge, o pats Kvinas liks čia.

Kvinas niekada neįsivaizdavo, kad ateis toks laikas, kai jis užsimanys palikti savo namus ir šeimą ir iškelti į nežinomybę. Tačiau, regis, Zeinas buvo teisus – kaip, beje, visada – sakydamas, kad nuo dabar Kvino gyvenimas jau nebebus toks, koks buvo anksčiau.

Atsidusęs Kvinas pabandė nusiraminti ir visą dėmesį sutelkti į kauptuką. Jis niekaip negalėjo suprasti, kodėl piktžolės vis suželdavo daug greičiau nei taip rūpestingai su tėčiu ir Džedu pasodinti daigai. Kvinas net bandė

įrodyti savo tėčiui, kad šią vasarą derlius kaip tik bus geras, jei jie paliks tas žoles ramybėje. Tačiau, deja, tėtis tik piktai dėbtelėjo leisdamas suprasti, kad taip lengvai Kvinas neišsisuks, ir įdavė į rankas kauptuką.

O dabar Kvinas net prisimerkė darbuodamasis kaup-tuku. Mosuodamas juo pirmyn ir atgal kapojo piktžolių šaknis, kad vėliau galėtų jas lengvai išrauti. Jis jautė, kaip ant delnų viena po kitos iššoka pūslės, kurios vakarop pavirs kruvinomis žaizdomis, tačiau puikiai žinojo, kad Džedas su tėčiu tiesiog paplekšnos jam per nugarą ir nu-ramins, kad savaitei baigiantis jas pakeis surambėjusios nuospaudos.

Kvinas mąstė, kiek pūšlių reikia prisitrinti, kad at-sirastų tokios nuospaudos kaip ant jo tėčio delnų – jos tokios kietos, kad tėčiui nebaisus nei karštis, nei šaltis, nei aštriausios rakštys, kai staiga jį išgąsdino netikėtai pasigirdęs klegesys. Apsisukęs jis net pritūpė, mat virš galvos praskriejo pulkas piktai klykaujančių varnėnų, pabaidytų iš krūmynų, skiriančių miežių pasėlius nuo gretimo takelio.

*Varnėnų pulkas*, pagalvojo Kvinas ir susiraukęs įsi-stebeilijo į gyvatvorę, o atmintyje tuoj pat iškilo viena iš iliustracijų knygoje, kurią jis neseniai pasiskolino iš tėvo Redlando. Iš siaubo jam net visas kūnas pagaugais nuėjo. Į dangų vienas paskui kitą pakilo du pabaidytų

paukščių pulkai, o tai galėjo reikšti tik viena – netoliese tūno koks nors plėšrūnas.

Stipriau suspaudęs rankose kauptuką Kvinas tylutėliai žengė šalia augančių beržų, jau pasipuošusių pirmaisiais lapeliais, link, nors pavasaris dar tikrai ankstyvas. Kas gi pabaidė paukščius? Galbūt ten lapė, kurią taip koneveikė mama pastebėjusi, kad ūkyje pradingo dar viena višta dedeklė?

Susilenkęs kone dvilinkas Kvinas užsimojo ir iš visų jėgų smeigė kauptuku į tankų krūmą. Niekas nesujudėjo.

Jis pamėgino ką nors įžiūrėti tankmėje ir abiem rankom laikydamas kauptuką jį keliskart smeigė į gyvatvorę palei šaknis. Staiga kitapus krūmo kažkas sučiupo įrankį ir taip stipriai trūktelėjo, kad Kvinas veidu nėrė į šakų tankumyną!

Jis užsimerkė. Smulkios šakelės ir lapai braukė per akis ir šnerves ir skaudžiai braižė krūtinę ir pilvą, nes nuo tokio staigaus trūktelėjimo net marškiniai pasikėlė. Kažkas čiupo berniuką už rankos ir jau po akimirkos vos spėjęs riktelėti Kvinas išniro kitoje pusėje, tarp trijų džiūgaujantių nepažįstamųjų. Jie čiupo jam už rankų, užlaužė jas už nugaros ir mikliai surišo stora tvirta virve. O paskui vienas iš jų purvinu skuduru užkimšo Kvinui burną.

Gulėdamas ant pilvo tarsi į krantą išmesta žuvis, jis tegalėjo muistytis bandydamas įspirti savo užpuolikams. Aukštai iškėlęs smakrą berniukas vis mėgino įžiūrėti, kas jie tokie, tačiau matė tik nudrengtus rudos odos batus storais mediniais padais ir purvinas geltonas kojines, užtemptas ant tvirtų raumeningų blauzdų, ties keliais pranykstančias raudono audeklo klostėse.

Kvinas susiraukė. Šios kojos tikrai nepriklauso verdanams.

Jo nuogaštavimai netrukus pasitvirtino, kai trijulė kažko pašnibždomis susiginčijo, kaip suprato Kvinas, petlandietišškai. Bet ką gi jie čia veikia? Ir ko jiems iš jo reikia? Kai po kelių akimirku svetimšaliai jį pakėlė nuo žemės – vienas už rankų, o kitas už kojų – Kvinas su siaubu suvokė, kad netrukus viską sužinos.

Iš visų jėgų jiems priešindamasis, jis dar mėgino apsisiversti, tačiau kaipmat gavo tokį smūgį į pakaušį, kad net akyse sužaižaravo. Berniukas liovėsi muistęsis ir nusprendė kantriai laukti tinkamos progos pasprukti.

Dėl viena jis nė kiek neabejojo – jis nė už ką nesileis šitai trijulei supakuojamas ir nugabenamas į Petlandiją. Kvinas Frymanas jau buvo kartą pagrobtas ir įkalintas, todėl tikrai neleis tam pasikartoti.

Tik klausimas, kaip pasipriešinti, kai jis suraizgytas tvirčiau nei mamos sekmadieniais kepamas viščiukas.

Kvinas bejėgiškai stebėjo, kaip greta Selvidžo dvaro besidriekiančio takelio dulkes pakeitė molingas platesnis pagrindinis kelias, vedantis Hadlio – artimiausio kaimo – link. Staiga jo pagrobėjai sustojo ir netarę nė žodžio nometė berniuką it kokį ropių maišą prie gyvatvorės. Kvinas net žagtelėjo, kai smakru trenkėsi į žemę ir jo pečius negailestingai prispaudė vienas tų sunkių medinių batų.

Svetimšaliai vėl ėmė kuždėtis. Šįkart Kvinas, iš senojo kartografo mokytojo Blau pramokęs petlandiečių kalbos pagrindų, atpažino pavienius žodžius ir suprato, kad netoliese paslėptas jų vežimas ir dabar vienas iš jų nuėjo jo atsivežti.

Klausydamasis tolumoje aidinčių sunkių žingsnių ant kietai suplūkto kelio Kvinas karštligiškai bandė ką nors sugalvoti. Jis puikiai suvokė, kad už savo užpuolikus jis pranašesnis tik vienu – puikiai pažįsta aplinkines vietas. Jam tereikia ištaikius tinkamą momentą stryktelėti ant kojų ir tada akimirksniu galės pasislėpti nesuskaičiuojamoje daugybėje slėptuvių, o ryškiaspalviais apdarais pasipuošusiems svetimšaliams beliks tik klaidžioti nepažįstamose apylinkėse.

Medinis padas ant nugaros nebeslėgė taip stipriai, tad Kvinas suvokė, jog jį laikęs žmogus pavargo. Ir tikrai – po akimirkos jis trumpam patraukė batą, o paskui vėl užkėlė kitą.

– Kodėl gi tau neprisėdus? – kimiai burbtelėjo kažkas

Skaitytojų pamėgti talentingojo kartografo Kvino, turinčio neįtikėtiną atmintį, nuotykiškai tęsiasi toliau. Nors metus trukusios lenktynės aplink pasaulį baigėsi, toli gražu ne visi kraštai ištyrinėti. Juk kažkas dar turi būti ir už žemėlapių ribų – kaip tik ten ir išsiruošia Kvinas kartu su nauja komanda.

Ketvirtojoje australų rašytojos A. L. Tait serijos „Kartografo kronikos“ knygoje apstu nuotykių, pavojų, kovų, aukštinama drąsa, draugystė ir sąžiningumas.

Redaktorė **Elvyra Kutanovienė**  
Korektorė **Goda Baranauskaitė-Dangovienė**

Maketavo **Miglė Dilytė**

Tiražas 3000 egz.

Išleido leidykla „Niekio rimto“  
Dūmų g. 3A, LT-11119 Vilnius

**[www.niekorimto.lt](http://www.niekorimto.lt)**

Spausdino UAB BALTO print  
Utenos g. 41A, LT-08217 Vilnius





*Kvinas niekada neįsivaizdavo, kad ateis toks laikas, kai jis užsimanys palikti savo namus ir šeimą ir iškelti į nežinomybę. Tačiau, regis, Zeinas buvo teisus – kaip, beje, visada – sakydamas, kad nuo dabar Kvino gyvenimas jau nebebus toks, koks buvo anksčiau.*

Lenktynės aplink pasaulį baigėsi, Kvinas grįžo namo ir perpiešinėja paties sudarytą pasaulio žemėlapi. Atrodo, pagaliau galės ramiai gyventi, tačiau... to nebetrokšta. Regis, nuotykių ir nepažinti kraštai patys kviečia Kviną. O kai nedraugiškos kaimyninės šalies karalius, sužinojęs apie neįtikėtinus Kvino talentus ir ypatingą atmintį, nusprendžia jaunąjį kartografaugą pagrobti, savuose namuose jam tampa nebesaugu. Kur geriausia slėptis nuo persekiotojų, jei ne ten, kur niekas kitas dar nebuvo įkėlęs kojos?

**Kiti Kvino Frymano nuotykių:**



[www.niekorimto.lt](http://www.niekorimto.lt)

Užsuk, net jei tu ir ne vaikas



ISBN 978-609-441-553-1



9 786094 415531